MAATALOUSJAOSTO 8.11.2017, MINISTERI LEPPÄ

1. Satonäkymät ja –vahingot

- Kasvukauden alku myöhästyi, koska terminen kasvukausi alkoi kaksi viikkoa myöhässä. Kylvöt päästiin tekemään 1-2 viikkoa myöhässä.
- Tehoisan lämpötilan summa karttui hitaasti, jolloin kasvustojen kehitys tapahtui hitaasti ja osa kasvustoista ei ehtinyt kehittyä puitavaksi. Puinti ajoittui syys-lokakuuhun, jolloin tehoisia puintitunteja/pv oli vähän, ja jolloin sateisuus ja voimakkaat sumut haittasivat korjuuta. Puinnin ja kuivauksen kustannukset olivat suuria ja samalla syntyi laatutappioita. Osaa sadosta ei saatu korjattua.
- Puintitilanne 31.10.–6.11: kevätvehnä 50–100 %, ohra 50–100 %, kaura 50–100 %, ruis ja syysvehnä lähes kokonaan, öljykasveista 20–100 %, härkäpapu 50–95 % alueilla, joilta tieto saatu.
- Menetykset:
    - sadon määrätappioiden lisäksi laatutappioita
    - lisäkustannukset kuivauksessa 2–3 x keskimäärin
    - arvioidut taloudelliset menetykset vähintään 100–150 milj. euroa (ProAgrian arvio)
    - osa leipäviljasadosta menetettiin
    - rehuviljasadon laatu huono myöhäisissä korjuissa
    - kotimaisen siemenviljan ja omalla tilalla tuotetun siemenen saatavuus heikko keväällä 2018
    - syysviljan kylvöala jäi pieneksi
    - korjaamaton kasvusto haittana aluskasville/uudelle kylvölle keväällä

Satovahinkojen määrä ja arvo

- Tällä hetkellä arvioita vahingoista saadaan Vilja-alan yhteistyöryhmän (VYR) tekemän kyselyn (korjaamattomasta alasta) ja maataloushallinnon ja Luken järjestelmistä saadun viljelyalatietojen avulla.
- Niiden mukaan Viljalajeittain korjaamaton ala on 5-50 % ja kokonaisuudessaan noin 10 % kokonaisvilja-alasta (noin 100 000 ha).
- Lisäksi viljan laadusta on saatu tietoa mm. Evirasta (liitteenä 1 englanninkielisenä) ja siementilanteesta erikseen Siemenkauppiaiden yhdistykseltä (liitteenä 2).

Jälkipuinti 2017									
Alue	Kokonaisuudessaan puitu (%)	Rukiista puitu (%)	Syysvehnistä puitu (%)	Ohrista puitu (%)	Kauroista puitu (%)	Kevätvehnistä puitu (%)	Öljykasveista puitu (%)	Härkäpavuista puitu (%)	Puimatta jää kokonaisalasta yhteensä (%)
Uusimaa	95-97	99	99	97	95	95	80-95	75-80	3-5
Kymenlaakso	85-90	98	98	95	95	85	90	50-70	15
Varsinais-Suomi	95-99	99	99	98-99	97-99	95-98	95-98	80-95	1-5
Satakunta	80-90	99	95	90	90	80-85	50-90	60-90	10-20
Kanta-Häme	90-95	98	97	95	90	85-90	80	80	5-10
Päijät-Häme	90	99	99	95	90	80-95	70-95	65-75	10
Pirkanmaa	80-90	97	98	95	70	70	90		10-20
Etelä-Pohjanmaa	85-95	98-100	98-100	90-95	90-92	80-92	70	50	5-15
Keski-Pohjanmaa	95			95					5
Pohjanmaa	90	99	99	90	90	90	85		10
Pohjois-Pohjanmaa	95			95	95	85-90	80-95		5
Kainuu	80			80	80	80			20
Keski-Suomi	70-75	50-70	98	80	70-90	50	75		25-30
Pohjois-Savo	70-80	75	75	80	75	75	60		20-30
Etelä-Savo	70-75			80	80	80	85		25-30
Etelä-Karjala	70-90	90	95	90	80	60-70	80-90	80-90	10-30
Pohjois-Karjala	50-70			50	50	50			30-50
HUOM. Taulukkoa tarkasteltaessa on muistettava myös alueiden sisäinen vaihtelu. Lähde: VYR jälkipuinti									

2. Tuet korjuuolosuhteista kärsineille (miten kohdistuu erilaisille tiloille, kuten kuivaus alihankintana, hakekuivurit yms.)

- Tuet satovahinkotilanteessa:
  - Vuoden 2015 loppuun asti valtio maksoi satovahinkokorvauksia.
  - Pinta-alatuista tasainen tulovirta säistä riippumatta.
  - Sadonkorjuuta ei yleensä edellytetä.
  - Satovahinkokorvausjärjestelmän lopettamisen tavoitteena on vakuutusten saaminen käyttöön, hallinnon keventäminen ja MMM:n resurssien käyttäminen muussa tuessa sekä riskienhallinnan tehostaminen
- Satovahinkovakuutukset:
  - Kahdella vakuutusyhtiöllä tuotteet vuodesta 2016 lähtien
  - 1-2 % peltoalasta vakuutettuna vuonna 2017
  - alhainen lämpösumma ei ole korvausperuste
  - Suomessa perittävä vakuutusmaksuvero, 24 % vakuutusmaksusta, on eurooppalaisittain korkea. VM perustaa työryhmän selvittämään vakuutusmaksuveron huojennusta.
- Maatalouden tilanteen helpottamisen muut keinot:
  - 25 milj. euroa energiaveron palautusjärjestelmään vuoden 2018 lisätalousarviossa huomioitavaksi, josta 15 milj. euroa Makeran momentille lisäyksenä 2017 LTAE III:ssa ja 10 milj. euroa Makeraan aiemmin päätetyistä varoista
  - Maksuvalmiuslainojen valtiontakausjärjestelmän muuttamista pysyväksi selvitetään.
  - Järjestelmät sovitettava EU-sääntöihin.
  - 1 milj. euroa Melalle Välitä viljelijästä –hankkeen tukeen STM:n pääluokassa.
  - Aiemmin päätetty kohdentaa luonnonhaittakorvauksiin 21 milj. euroa.
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman valmisteluvaiheessa haluttiin kannustaa rakentamaan kuivureita useamman tilan yhteishankkeina ja näihin asetettiin korkeampi tukitaso (avustus 30 %, korkotuki 10 %, kun muilla avustus 25 % ja korkotuki 10 %).

- Energian valmisteveron palautuksen osalta viljan rahtikuivaajat ovat järjestelmän piirissä, säädetty asiaa koskevassa laissa (603/2006, 2§:n 1 momentti):

  Tässä laissa tarkoitetaan:
  1) *ammattimaisella maatalouden harjoittajalla*, jäljempänä *hakija*, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten tai oikeushenkilöiden yhteenliittymää, joka harjoittaa maataloutta ja jolle on verovuoden aikana maksettu Euroopan unionin suoria tukia, luonnonhaittakorvausta, maatalouden ympäristötukea tai kansallista tukea taikka sitä, joka harjoittaa viljankuivausta;

  Sen sijaan hakkeella kuivaajat eivät saa palautusta, kun eivät ole maksaneet veroakaan (paitsi tietysti koneiden polttoaineista). Jos sähkön vero tulee lisäpalautuksen piiriin (epätodennäköistä, vaikea toteuttaa valtiontukisääntöjen vuoksi), niin sitäkin kautta tulee hieman korvausta heille. Jos työt ja kuivaus on teetetty urakoitsijalla, ei lisäpalautusta käytetystä energiasta saa, eikä ilmeisesi urakoitsijakaan.

3. 4H-toiminnan ja neuvontajärjestöjen valtionavun kehystason korottaminen riittävälle tasolle, eduskunnan tahdon huomioiminen

Momentin 30.10.50 (siirtomääräraha 3 v), valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, määrärahaesitys vuodelle 2018

- Vuoden 2018 talousarvioesityksessä momentille esitetään määrärahaa 3,466 milj. euroa. Esitys on 28.4.2017 hyväksytyn valtiontalouden kehyksen mukainen, kehystä nostettiin tuolloin 0,5 milj. euroa 2,966 miljoonasta eurosta.
- Vuoteen 2017 (5,366 milj. euroa) verrattuna vähennystä on 1,9 milj. euroa. Eduskunta kohdensi vuodelle 2017 tekemänsä 1,9 milj. euron lisäyksen seuraavasti: 1 752 000 euroa ProAgria ry:lle, 48 000 euroa Suomen Hevostietokeskus ry:lle ja 100 000 euroa Maatalouden Erikoisyhdistysten Liiton jäsenille.

Momentin 30.10.55 (siirtomääräraha 2 v), valtionapu 4H-toimintaan, määrärahaesitys vuodelle 2018

- Vuoden 2018 talousarvioesityksessä momentille esitetään määrärahaa 3,305 milj. euroa. Esitys on 28.4.2017 hyväksytyn valtiontalouden kehyksen mukainen.
- Vuoteen 2017 (3,905 milj. euroa) verrattuna vähennystä on 0,6 milj. euroa.

4. Petoeläinvahingot ja niiden korvaaminen

- Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen esitetään momentille 30.40.42 määrärahaa 8,45 milj. euroa. Määräraha käytetään vuonna 2017 tapahtuneiden vahinkojen korvaamiseen.
- Tämänhetkisten arvioiden perusteella vahingot tulevat säilymään vuoden 2016 tasolla: vahinkojen määrä oli noin 10,9 miljoonaa euroa, josta porovahinkojen osuus oli 10,4 milj. euroa, kotieläinvahinkojen osuus 0,5 milj. euroa ja vahinkojen ehkäisemistoimenpiteiden osuus noin 0,5 milj. euroa
- Komission porovahinkojen korvausjärjestelmän notifioinnissa Suomelle myöntämä maksuvaltuus on enintään 10 milj. euroa, joten porovahinkoja ei saa korvata maksuvaltuutta enempää.
- Kun vuonna 2018 käytettävissä on lisäksi vajaa 1 milj. euroa edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa (vuoden 2016 budjetointimuutoksen johdosta), joudutaan maksettavia vahinkojen korvauksia leikkaamaan noin 2 milj. eurolla
- Riistavahinkolain 9 §:n 2 momentissa todetaan, että mikäli korvauksia ei voida suorittaa talousarvion puitteissa täysimääräisesti, vähennetään jokaiselta korvaukseen oikeutetulta korvauksen määrää samassa suhteessa.

- Vähennystä ei kuitenkaan tehdä henkilövahingon perusteella maksettavista korvauksista.
- Riistavahinkolain muutosten valmistelu on käynnissä ja muutokset tulevat eduskunnan käsittelyyn aikaisintaan syksyllä 2018. Ennakolta ei voida sanoa vaikuttavatko lakiin tehtävät muutokset siihen, että määrärahat riittäisivät paremmin sekä vahinkojen korvaamiseen että vahinkojen estämiseen

<u>Koiravahingot</u>

- Keskimäärin yli 90 % susien aiheuttamista koiravahingoista painottuu metsästyskauteen, jolloin koirien kiinnipitokielto on poistunut. Tänä aikana metsästyskoirilla on kasvanut riski susireviirillä joutua suden tappamaksi. Susikonflikti kärjistyy juuri metsästyskoirien menettämiseen, ei niinkään susien aiheuttamiin tuotantoeläinvahinkoihin. Suurpetovahingoissa erityisesti oman koiran menetys aiheuttaa poikkeuksellisen paljon mielipahaa, joten tätä on kompensoitu muista kotieläimistä poiketen maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa eläinten käyvistä arvoista (503/2012) rakenteella, jossa vahingonkärsijät näkevät, että muun muassa koirien saavuttamia menestyksiä otetaan huomioon. Esimerkiksi pelkästään metsästyskoiraksi koulutusta arvostetaan 2500 euron edestä eli enemmän kuin pelkkää koiran käypää perusarvoa.
- Susien GPS -pannoitukset ja metsästäjien oma aktiivisuus katsoa riistahavainnot.fi -sivulta, uskaltaako koiran päästää johonkin maastoon lienevät tehokkaimmat keinot suojata metsästyskoiransa.

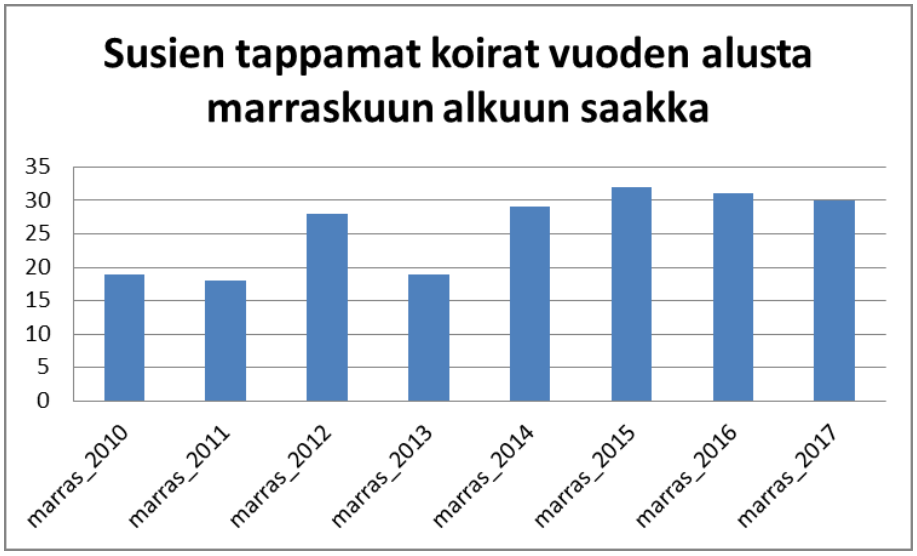

Huom! Vahinkokorvaukset voivat olla myös esim. eläinlääkärikuluja

Suden aiheuttamat poro-, koira- ja kotieläinvahingot 2010-17* *7.11.2017 tilanne

Vahinkotapauksien / eläinten kpl määrä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Porovahingot	768	919	993	352	558	570	649	353
Koiravahingot	23	27	48	24	34	50	45	30
Lammasvahingot	18/18+	7/22+	6/28+	13/58+	16/68	21/168	19/115	17/77
Nautavahingot	1/1	4/5	4/10	3/5	8/11	12/19	5/7	5/8
Hevosvahingot	1/1	0	4/4	0	0	1/1	0	0
Muut kotieläinvahingot	0	1/1	0	0	0	0	6	2
Muu eläinten pitoon kohdistuva	1/1	0	0	0	0	0	0	0
Muu eloton irtaimisto	3/3	3/3	2/2	0	1/1	0	4	3

(esim. 18/18+ tarkoittaa, että 18 korvattavaksi hyväksytyssä tapauksessa on kuollut/vahingoittunut yli 18 eläintä; kaikissa tapauksissa eläinten tarkkaa lukumäärää ei ole kirjattu kunnissa eivätkä ne siten löydy riistavahinkorekisterin tietokannasta)

Susivahinkojen euromääräiset korvaukset	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Porovahingot (käytetty 2016 keskim. 2280€/poro)	*1 264 128*	*1 512 674*	*1 634 478*	*579 392*	*918 468*	*970 000*	1 480 000	*805 000*
Koiravahingot	51 723	70 504	139 737	79 068	110 480	128 429	148960	107 500
Lammasvahingot	29 867	24 029	16 970	33 855	26 840	45 029	43759	26 980
Nautavahingot	590	1 159	1 488	2 880	4 110	11 389	1780	3 240
Hevosvahingot	37	0	4 572	0	0	1 500	0	0
Muut kotieläinvahingot	0	13 008	0	0	0	0	996	702
Muu eläinten pitoon kohdistuva	575	0	0	0	0	0	0	0
Muu eloton irtaimisto	396	2 428	2 786	0	180	0	3815	1 549

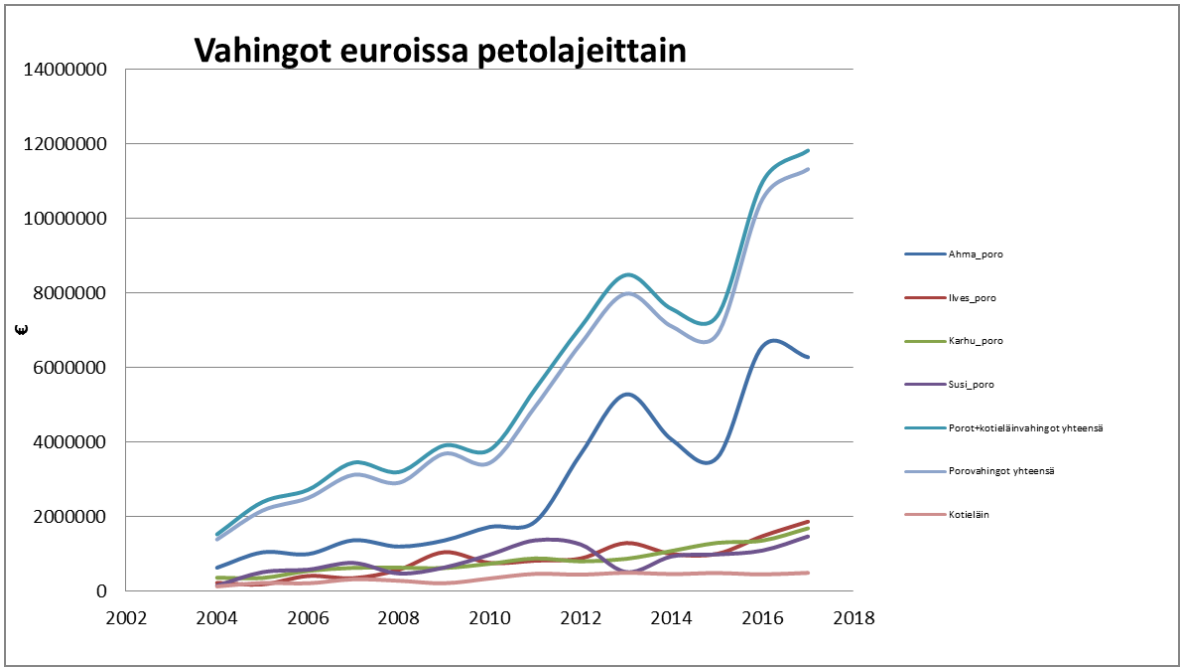

5. Hallinnonalan mahdolliset kipupisteet talousarvioesityksessä

- maatalouden kannattavuuden parantamistoimenpiteiden riittävyys

Finnish Food Safety Authority Evira

1.11.2017

Estimate of the quality of grain harvested

The results are based on approx. 650 analysed samples and are subject to change as the sample size expands. Latest analysed samples concern grain harvested in the 28th of October.

Spring wheat and rye

- The average Falling Number (FN) for spring wheat is 167. The previous time the average FN for spring wheat in a given year was below 200 was in 1993, when it was 183. Samples harvested in early September still had an FN of over 300.
- Average FN for rye is 115, which was lower than in the eight previous years.

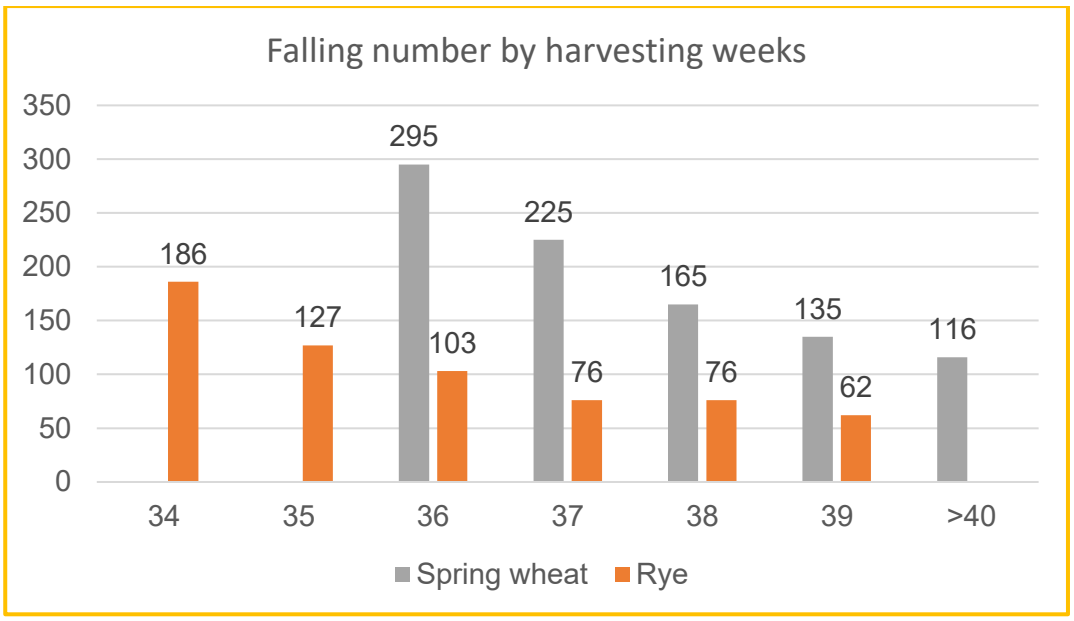

- The average hectoliter weight of spring wheat is 79,9 kg /hl. The hectoliter weight for the samples harvested at the end of September or beginning of October is lower than in the beginning of harvest.
- The average hectoliter weight (78,9 kg) for rye was high at the beginning of harvest but the late harvest affected also to hectoliter weight of rye.
- Of the analysed wheat samples 35 per cent fulfills the quality criteria with the hectoliter weight of a minimum of 78 kg, a falling number of a minimum of 180 and a protein content of a minimum of 11,5 per cent. The share of the samples fulfilling the quality criteria is lower than the latest five year average (51 %).
- The quality of spring wheat was also reduced by the mycotoxin deoxynivalenol (DON). About 15 % of the analysed wheat samples exceeded the maximum limit (1250 µg/kg).

Harvesting weeks	<36	37	38	39	>40
DON µg/kg average	400	300	800	600	1000
DON µg/kg median	<100	100	300	400	600

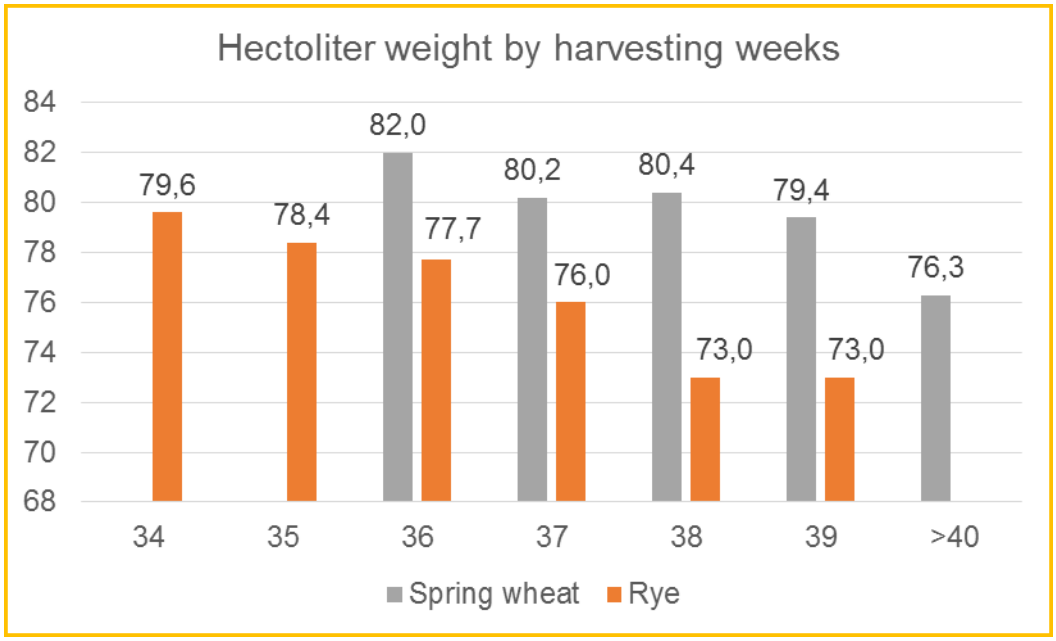

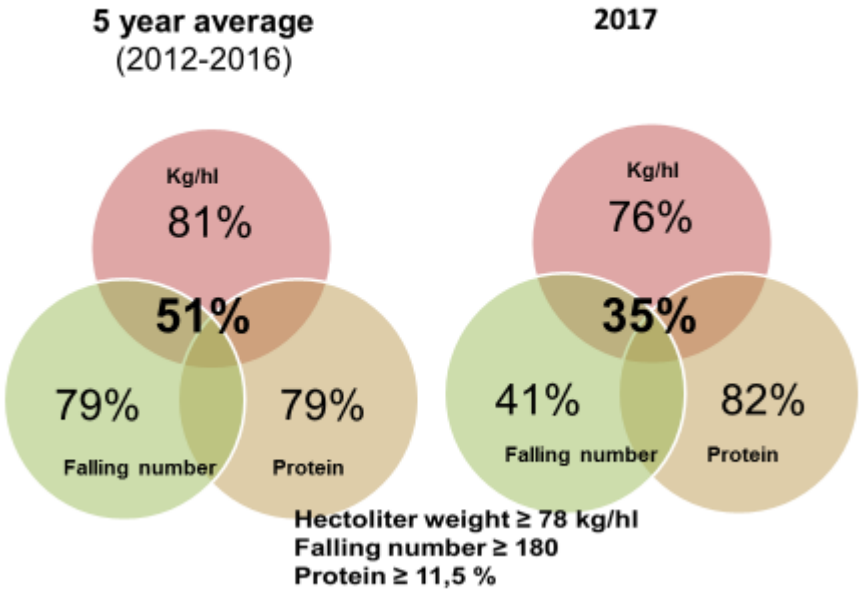

The quality of spring wheat in five year average (2012-2016) and in 2017 is presented as a Venn diagram. The proportion of spring wheat that fulfils the quality criteria for hectoliter weight, falling number and protein content as a percentage of all of the samples. The centre of the figure shows how all of the quality criteria are met.

Spring wheat 1.11.2017	2013	2014	2015	2016	2017	3 year average (2014-16)	5 year average (2012-16)
Weight per hectoliter, kg/hl	81,0	79,3	80,9	79,2	**79,5**	79,7	80,1
Falling Number, s	339	223	219	289	**167**	244	268
Protein content, %	13,0	13,5	12,0	12,9	**12,5**	12,8	12,9
Small grain <2 mm, %	2,3	2,3	1,8	2,2	**20**	2,3	2,2

Rye 1.11.2017	2013	2014	2015	2016	2017	3 year average (2014-16)	5 year average (2012-16)
Weight per hectoliter, kg/hl	76,6	75,8	77,2	76,8	**76,8**	76,6	76,7
Protein content, %	10,8	10,4	8,8	9,9	**9,6**	9,7	9,8
Falling Number, s	162	271	216	135	**115**	199	189
Small grain <1,8 mm, %	4,5	3,8	3,6	4,9	**2,8**	4,0	4,6

Oat

- The average weight for hectoliter of grain (57,0 kg/hl) is good, and the amount of small grains is slightly below the last 3- and 5-year averages.
- The average protein content of 11,4 % is low.
- The quality of oats is reduced due to the high DON levels. The level of DON exceeded the limit for milling oat in about 30 per cent of the analysed samples. About ten per cent of the analysed samples are at the risk of exceeding recommended level for feed.

Harvesting weeks	<35	36	37	38	39	40	>41
Hectoliter weight kg / hl	**57,6**	**58,1**	**58,5**	**57,1**	**56,9**	**55,1**	**56,4**
DON average µg/kg	**1000**	**600**	**900**	**1200**	**1700**	**2700**	**3300**
DON median µg/kg	**<100**	**200**	**400**	**500**	**1000**	**2100**	**2400**

Oat 1.11.2017	2013	2014	2015	2016	2017	3 year average (2014-16)	5 year average (2012-16)
Weight per hectoliter, kg/hl	56,1	55,2	57,7	56,8	**57,0**	56,6	56,7
Protein content, %	12,6	12,8	11,6	12,1	**11,4**	12,2	12,2
Small grain <2 mm, %	7,3	7,4	5,4	5,2	**4,4**	5,8	6,0

Barley

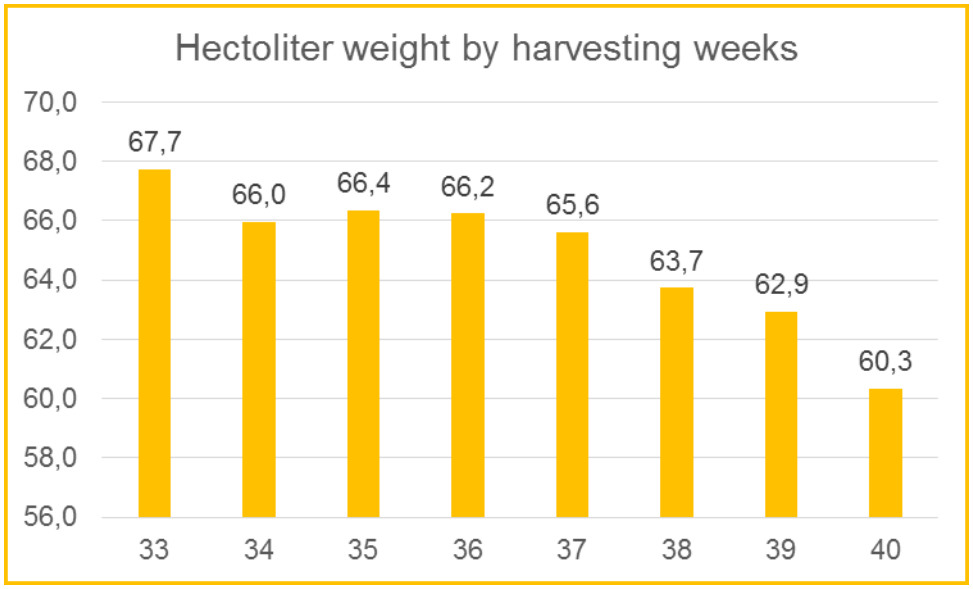

Barley 1.11.2017	2013	2014	2015	2016	2017	3 year average (2014-16)	5 year average (2012-16)
Weight per hectoliter, kg/hl	64,9	65,0	66,4	64,6	**64,4**	65,2	65,0
Protein content, %	11,3	11,6	10,7	11,1	**10,7**	11,1	11,2
Starch content, %	61,0	61,1	61,9	61,8	**61,7**	61,6	61,4
Small grain <2 mm, %	1,7	2,7	2,6	1,8	**1,7**	2,3	2,2

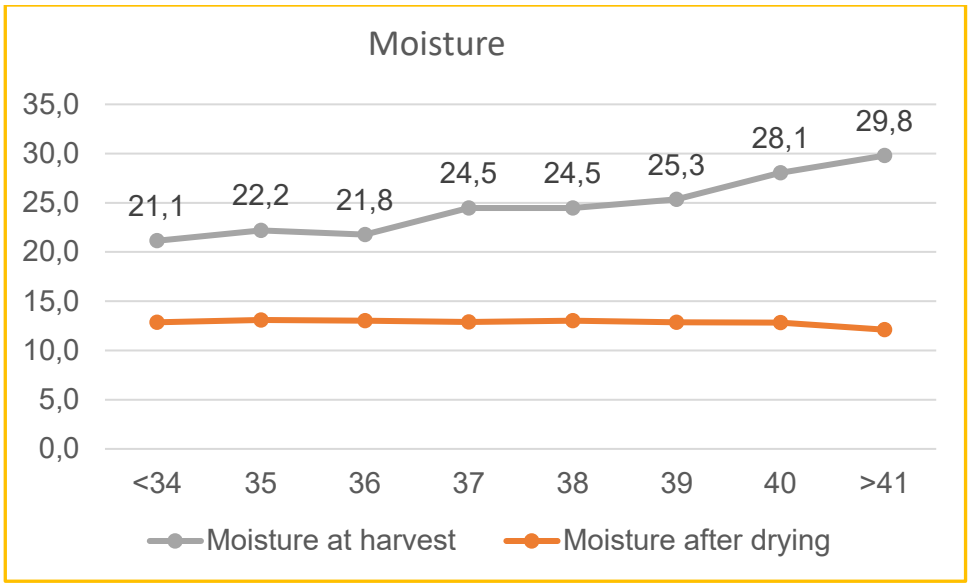
Moisture
35,0
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
21,1
22,2
21,8
24,5
24,5
25,3
28,1
29,8
<34
35
36
37
38
39
40
>41
Moisture at harvest
Moisture after drying

SIEMENKAUPPIAIDEN YHDISTYS

SIEMENTILANNE – KYSELYYN NELJÄ VASTAUSTA

- Aikaiset lajikkeet loppuvat varmasti kesken
- Ohrassa ja kaurassa saadaan oletettavasti omaa itävää siementä
- Kauran ja vehnän tilanne on selvästi hankalampi. Sertifioidun siemenen tuotantoalasta jää siitäkin osa puimatta ja jo puidusta normaalia selvästi suurempi osa ei täytä laatuvaatimuksia.
- Vehnästä ei omaa siementä Pohjanmaalla ja E-pohjanmaalla juurikaan saada
- Koko maata ajatellen siemenviljan riittävyys on todennäköisesti puutteellinen. Sadon onnistumisessa on alueellisia eroja mutta siemenviljan kysyntä tulee olemaan valtakunnallisesti suurta ja ilman poikkeustoimia ei todennäköisesti selvitä.

Ohrassa virallinen siementuotanto onnistui melko hyvin. MUTTA:
siementuotantoala oli noin 30 % pienempi kuin edellisenä vuonna ja myös ylivuotisen siemenen määrä oli puolta pienempi kuin 2016 kesällä. Varsinkin **aikaisten ohralajikkeiden** kysyntä tulee kasvamaan rajusti niiden viljelyalueiden huonoista oloista johtuen.

Kauran siementuotantoala kasvoi merkittävästi, mutta ylivuotisia varastoja ei ollut. Myöhäisissä kauralajikkeissa paljon itävyysongelmia. Aikaisissa kauroissa kysyntä kasvaa samasta syystä kuin aikaisissa ohrissa ja lisäksi osa etelän viljelijöistä haluaa vaihtaa aikaisempiin lajikkeisiin.

Kevätvehnässä itävyysongelmia tulee paljon koko Suomessa. Siementuotantoala pysyi noin ennallaan, eikä ylivuotisia varastoja ole. Etelä-Suomessa sertifioidun siemenen käyttö kevätvehnässä on yleensä melko matalaa. Nyt kun osa viljelijöistä joutuu hankkimaan koko alalle uuden siemenen, niin kysyntä kasvaa huomattavasti.

Myös syysviljojen pieni kylvöala kasvattaa kevätviljojen siemenkysyntää.

Toivottavasti edes **öljykasveille saadaan taas järjestettyä peittauskysymys** kuntoon, millä turvattaisiin niille riittävä kylvöala ja samalla hieman pienennettäisiin painetta siemenviljalla.